

TRENERIŲ KONFLIKTŲ SU SPORTININKAIS SPRENDIMO STRATEGIJOS

Romualdas Malinauskas¹, Gintaras Bukauskas²

Lietuvos kūno kultūros akademija¹, Kaunas, Mykolo Romerio universitetas², Vilnius, Lietuva

Romualdas Malinauskas. Profesorius socialinių mokslų daktaras. Lietuvos kūno kultūros akademijos Socialinių ir humanitarinių mokslų katedros vedėjas. Mokslinių tyrimų kryptis — sporto pedagogų ir sportininkų socialinio psichologinio rengimo ypatumai.

SANTRAUKA

Tyrimo tikslas — atskleisti, kokias konfliktų sprendimo strategijas pasitelkia treneriai, įveikdami konfliktus su sportininkais. Siekiant užsibrėžto tikslo buvo sprendžiami tokie uždaviniai: nustatyti, kokias konfliktų sprendimo strategijas (konkuravimo, prisitaikymo, kompromiso vengimo, bendradarbiavimo) pasitelkia individualių ir komandinių sporto šakų treneriai, palyginti trenerių konfliktų su sportininkais sprendimo strategijas trenerių lyties požiūriu.

Taikytas apklausos metodas (K. Thomas klausimynas „Elgesio strategijos pasirinkimas konfliktinėje situacijoje“), pasitelkta statistinė analizė (χ^2 kriterijus).

K. Thomas klausimynas „Elgesio strategijos pasirinkimas konfliktinėje situacijoje“ padeda įvertinti penkias galimas elgesio strategijas — tai konkuravimo, prisitaikymo, kompromiso vengimo, bendradarbiavimo konfliktinėje situacijoje. Klausimyną sudaro 30 teiginių porų. Tiriamasis turėjo pasirinkti tuos teiginius, kurie būdingiausi jo elgesiui. Pagal balų kiekį, kurį surinko tiriamasis kiekvienoje skalėje, vertinama pasirinktos elgesio strategijos raiška. Skiriami trys strategijos raiškos lygiai: nebūdinga (3 ir mažiau balų), vidutiniškai būdinga (4–7 balai), būdinga raiška (8–12 balų).

Tyrimas atliktas 2008–2009 metais. Buvo tiriami 143 treneriai (78 vyrai, 65 moterys): iš jų 69 individualių (37 vyrai, 32 moterys) ir 74 komandinių sporto šakų treneriai (41 vyras, 33 moterys).

Pasitelkus K. Thomas metodiką nustatyta, kad skiriasi komandinių ir individualių sporto šakų trenerių pasirenkama strategija konfliktams spręsti. Bendradarbiavimas patikimai ($p < 0,01$) būdingesnis komandinių sporto šakų treneriams. Statistiškai patikimai skiriasi komandinių ir individualių sporto šakų treneriai pagal kompromiso paieškų strategiją, t. y. komandinių sporto šakų treneriams ši strategija buvo patikimai ($p < 0,05$) būdingesnė, lyginant juos su individualių sporto šakų treneriais. Konfliktų sprendimo strategijų pasirinkimo palyginimas parodė, kad treneriai vyrai ir moterys statistiškai patikimai skiriasi pagal bendradarbiavimo ir prisitaikymo strategijas, t. y. trenerėms moterims patikimai ($p < 0,01$) būdingesnė prisitaikymo strategija, vyrams ($p < 0,05$) — bendradarbiavimo strategija sprendžiant konfliktus.

Raktažodžiai: konfliktų sprendimo strategijos, komandinės sporto šakos, individualios sporto šakos.

IVADAS

Šiuolaikiniam sportui tapus prestižo ir pelno šaltiniu, sporto klubų, sporto mokyklų administracija, rėmėjai, sporto agentai, kartu ir sporto aistruoliai tikisi iš trenerių ir sportininkų svarių sportinių rezultatų (Sherry et al., 2007; Shropshire, Davis, 2008). Todėl treneriui, kaip formaliam komandos lyderiui, tenka didelė atsakomybė už pergales ir pralaimėjimus.

Siekiant rezultatų, tarp trenerio ir sportininko nuolat vyksta intensyvus, kryptingas bendravimas. Atlikti tyrimai parodė, kad treneris ir sportininkai turi sutarti vienas su kitu, tačiau tai padaryti labai sunku, ypač jei treneriai negeba suprasti sportininko poreikių, siekių ir jausmų (Jowett, 2009). Nesutarimai kyla tada, kai treneris, neatsižvelgdamas į sportininkų poreikius,

iš jų reikalauja didžiausių pastangų per pratybas ir varžybas, atsakomybės, drausmingumo, griežto režimo laikymosi. Esant tokiems trenerio ir sportininkų santykiams, gali atsirasti bendravimo problemų, prieštaravimų ir sportininkų nusiskundimų, informacijos nepriėmimo ar nenorėjimo jos suprasti. Dažniausiai tokio bendravimo pasekmė — konfliktas (Malinauskas, 2006). Konfliktai dėl savo įvairovės, sudėtingumo ir aktualumo yra daugelio mokslų tyrimo objektas, ne išimtis ir sporto mokslas. Sporto srityje yra daug asmeninio pobūdžio santykių (pvz., trenerio ir tėvų, sportininko ir sportininko, sportininko ir tėvų), kurie gali turėti įtakos trenerio darbui. Trenerio ir sportininkų santykių tyrimai ypač aktualūs dėl to, kad trenerio ir sportininko santykiai vertinami ypač kritiškai (Jowett, Cockerill, 2002).

Konfliktas apibrėžiamas kaip priešingų nesuderinamų tendencijų susidūrimas, sukeliantis stiprius nemalonius išgyvenimus (*Psichologijos žodynas*, 1993). Sportininko poreikiai dažnai būna daugumos konfliktų, pasireiškiančių treniravimo vyksme, priežastis (Potrak, Jones, 2009). Dėl to treneriai, norėdami pasiekti puikių rezultatų, turėtų ne tik gebėti išreikšti savo tikslus ir lūkesčius (Gould, et al., 2006), bet atsižvelgti į kiekvieno sportininko individualius skirtumus, poreikius (Bouckenooghe et al., 2007). Konfliktas gali atsirasti ne tik tarp trenerio ir sportininko, bet ir tarp komandos narių, o tai gali neigiamai paveikti komandinį ir individualų trenerio darbą. Konfliktas gali padėti naujai pažvelgti į komandą ar sportininką, paskatinti naujų idėjų atsiradimą arba tiesiog geriau išsiaiškinti kilusius nesutarimus (Laios, Tzetzis, 2005), tačiau jis neigiamai veikia sportininkus, jo metu sportininkai patiria negatyvius jausmus (Jowett, 2009), ir dažniausia to pasekmė — sportines veiklos nutraukimas (Malinauskas, 2006). Literatūroje (Laios, Tzetzis, 2005) nurodoma, kad treneriui neįmanoma visiškai išspręsti konfliktų, bet galima pasirinkti tinkamą elgesio strategiją ir juos veiksmingai valdyti. Tinkamos elgesio strategijos pasirinkimas sprendžiant konfliktus turi įtakos tarpusavio sąveikos stiprėjimui (Макаренко, 2007), priešingu atveju komplikuoja sportininkų socialinį brendimą, stiprina agresyvumo, regresijos ar egresyvumo poreikius, didina socialinę atskirtį (Punyanunt-Carter, Wrench, 2008). Konfliktai turi būti sprendžiami ne prievartos forma, bet verbaliniu argumentavimu (Feltz et al., 2008). Atsakomybė dėl kilusio konflikto turi būti ne individuali, o bendra. Literatūroje (Bouckenooghe et al., 2007)

nurodoma, kad geranoriškas dalyvavimas ir atvirumas sprendžiant konfliktus didina teigiamo jų sprendimo tikimybę. Todėl trenerio gebėjimas valdyti konfliktus su sportininkais ir numatyti jų pasekmes labai svarbus sportinėje veikloje (Burke, Crace, 2005; Potrak, Jones, 2009).

Tyrimas aktualus, nes stokojama duomenų apie komandinių ir individualių sporto šakų trenerių, skirtingos lyties trenerių konfliktų su sportininkais sprendimo strategijas (konflikto sprendimo būdus). Todėl lieka neatsakytas **probleminis klausimas**: kokias konfliktų sprendimo strategijas pasirenka komandinių ir individualių sporto šakų treneriai, skirtingos lyties treneriai? Probleminio klausimo iškėlimas leido suformuluoti šio tyrimo **hipotezę**: bendradarbiavimo strategija būdingesnė komandinių sporto šakų treneriams ir treneriams vyrams nei individualių sporto šakų treneriams ir trenerėms moterims. Hipotezė grindžiama S. Jowett ir A. Poczwadowski (2007) trenerių ir sportininkų tarpasmeninių santykių tyrimo modeliu, pagal kurį trenerių ir sportininkų bendravimas priklauso nuo jų lyties, amžiaus ir sporto šakos.

Tyrimo objektas — skirtingos lyties individualių ir komandinių sporto šakų trenerių konfliktų su sportininkais sprendimo strategijos.

Tyrimo tikslas — atskleisti, kokias konfliktų su sportininkais sprendimo strategijas pasitelkia skirtingos lyties individualių ir komandinių sporto šakų treneriai.

Uždaviniai:

1. Nustatyti, kokias konflikto sprendimo strategijas pasitelkia individualių ir komandinių sporto šakų treneriai.
2. Palyginti skirtingos lyties trenerių konfliktų su sportininkais sprendimo strategijas.

TYRIMO METODIKA

Tyrimo metodai. Tyrimo metu pasitelkta K. Thomas (Райгородский, 2007) metodika „Elgesio strategijos pasirinkimas konfliktinėje situacijoje“ ir statistinė analizė (χ^2 kriterijus).

K. Thomas (Райгородский, 2007) klausimynas „Elgesio strategijos pasirinkimas konfliktinėje situacijoje“ padeda įvertinti penkias galimas elgesio strategijas — tai: konkuravimo, prisitaikymo, kompromiso, vengimo, bendradarbiavimo. Pateikiamas toks strategijų apibūdinimas: *konkuravimas* — savo interesų patenkinimas kitų konflikto dalyvių nenaudai; *prisitaikymas* — priešingai nei konkuravimas — tai savo tikslų atsisakymas dėl

kitų interesų; *kompromisas* — stengiamasi priimti tokį sprendimą, kuris tenkintų visus konflikto dalyvius; *vengimas* — nėra motyvacijos bendradarbiauti ir nėra tendencijų siekti savo tikslų; *bendradarbiavimas* — konflikto dalyviai randa alternatyvų sprendimą, visiškai patenkinti abiejų pusių interesai.

Klausymą sudaro 30 teiginių porų. Tiriamasis turėjo pasirinkti tuos teiginius, kurie jam yra būdingiausi. Pagal balų kiekį, kurį surinko tiriamasis kiekvienoje skalėje, vertinama pasirinktos elgesio strategijos raiška. Skiriami trys strategijos raiškos lygiai: nebūdinga (3 ir mažiau balų), vidutiniškai būdinga (4–7 balai), būdinga raiška (8–12 balų). Tyrimo metu pasitelktos metodikos skalių tinkamumas vertintas remiantis Kronbacho (*Cronbach*) alfa kriterijumi. Klausimyno vidinis suderinamumas buvo pakankamas (0,67 — bendra šio tyrimo reikšmė), nes koeficiento reikšmės 0,6–0,7 rodo pakankamą, 0,7–1,0 — aukštą vidinį skalės suderinamumą. Norėdami įsitikinti metodikos subskalių tinkamumu šiam tyrimui, apskaičiavome ir atskirų subskalių Kronbacho α reikšmes, kurios buvo nuo 0,61 iki 0,73. Todėl galima neabejoti metodikos vidiniu suderinamumu.

Tyrimo organizavimas. Sudarant trenerių imtį buvo taikyta dvipakopė atsitiktinė atranka: pagal atsitiktinių skaičių lenteles iš visų Lietuvos rajonų ir miestų sąrašo pirmiausia buvo atrinkti rajonai, paskui sporto mokyklos ir klubai. Atrinktose sporto mokyklose ir sporto klubuose buvo

apklausti treneriai. Todėl tiriamųjų imtį galima vadinti reprezentatyvia Lietuvos trenerių imtimi. Iš viso buvo apklausti 143 treneriai (78 vyrai, 65 moterys): iš jų 69 individualių sporto šakų treneriai (37 vyrai, 32 moterys) ir 74 komandinių sporto šakų treneriai (41 vyras, 33 moterys).

Tyrimas buvo atliekamas 2008–2009 metais Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Tauragės, Marijampolės, Joniškio, Visagino, Anykščių, Kazlų Rūdos, Prienų, Raseinių, Kuršėnų sporto mokyklose ir sporto klubuose. Apklausti 12 sporto mokyklų ir 53 sporto klubų treneriai. Sportininkų anketines apklausas tyrėjai vykdė paštu.

REZULTATAI

Pasitelkus K. Thomas metodiką ir χ^2 kriterijų nustatyta, kad statistškai patikimai ($\chi^2(2) = 9,51$; $p < 0,01$) skiriasi individualių ir komandinių sporto šakų trenerių *bendradarbiavimo* strategijos pasirinkimas, nes bendradarbiavimas, sprendžiant konfliktus, būdingas 58% komandinių sporto šakų trenerių ir 26% individualių sporto šakų trenerių.

Statistiškai patikimai ($\chi^2(2) = 6,46$; $p < 0,05$) skiriasi individualių ir komandinių sporto šakų trenerių *kompromiso* strategijos pasirinkimas, nes polinkis į kompromisus būdingas 51% komandinių sporto šakų trenerių ir 30,4% individualių sporto šakų trenerių.

Tiriant skirtingos lyties trenerių konfliktų sprendimo strategijos pasirinkimą nustatyta, kad

Konfliktų sprendimo strategija	Sporto šakų tiriamieji	Konflikto sprendimo strategija			χ^2 reikšmė ir patikimumas
		Nebūdinga	Vidutiniškai būdinga	Būdinga	
Bendradarbiavimas	Individualių	18	24	27	9,51
	Komandinių	6	25	43	p < 0,01
Konkuravimas	Individualių	31	24	14	5,06
	Komandinių	47	18	9	p > 0,05
Kompromisas	Individualių	14	34	21	6,46
	Komandinių	10	26	38	p < 0,05
Vengimas	Individualių	53	9	7	2,06
	Komandinių	60	11	3	p > 0,05
Prisitaikymas	Individualių	43	19	7	0,76
	Komandinių	51	16	7	p > 0,05

1 lentelė. Individualių ir komandinių sporto šakų trenerių skirstinys (skaičiais) pagal konflikto sprendimo strategijas

2 lentelė. Skirtingos lyties trenerių skirstinys (skaičiais) pagal konflikto sprendimo strategijas

Konfliktų sprendimo strategija	Tiriamieji	Konflikto sprendimo strategija			χ^2 reikšmė ir patikimumas
		Nebūdinga	Vidutiniškai būdinga	Būdinga	
Bendradarbiavimas	Vyrai	7	32	39	6,43 p < 0,05
	Moterys	15	22	28	
Konkuravimas	Vyrai	49	23	6	3,24 p > 0,05
	Moterys	34	20	11	
Kompromisas	Vyrai	8	37	33	2,34 p > 0,05
	Moterys	10	23	32	
Vengimas	Vyrai	63	10	5	0,32 p > 0,05
	Moterys	50	10	5	
Prisitaikymas	Vyrai	61	13	4	12,14 p < 0,01
	Moterys	33	22	10	

statistiškai patikimai ($\chi^2(2) = 12,14$; $p < 0,01$) skiriasi trenerių vyrų ir moterų *prisitaikymo* strategijos pasirinkimas: ši strategija būdinga 15% trenerių moterų ir tik 5% trenerių vyrų. Statistiškai patikimai ($\chi^2(2) = 6,43$; $p < 0,05$) skiriasi trenerių vyrų ir moterų *bendradarbiavimo* strategijos pasirinkimas, nes bendradarbiavimas būdingas 50% trenerių vyrų ir 43% trenerių moterų.

REZULTATŲ APTARIMAS

Hipotezė pasitvirtino: komandinių sporto šakų treneriai dažniau nei individualių pasitelkia bendradarbiavimo strategiją sprenddami konfliktus su sportininkais. Šio tyrimo rezultatai sutampa su A. Laios, G. Tzetzi (2005) gautaisiais (jie tyrė komandinių sporto šakų trenerius), įrodančiais, kad bendradarbiavimo stilius yra veiksmingiausias, mažiau veiksmingi kompromiso ir vengimo stiliai, o prisitaikymas ir konkuravimas visai neveiksmingi. Komandinių sporto šakų treneriai konflikto metu domisi sportininko asmeniniais tikslais, poreikiais ir interesais, neapsiriboja vienašališkais, nesvarstomais reikalavimais. Tarp individualių sporto šakų trenerių toks dėmesys turėtų būti dar didesnis, todėl komandinių sporto šakų trenerių bendradarbiavimo strategija buvo palankiau vertinama.

Palyginus šio tyrimo su panašių kitų (Lavoi, 2007; Jowett, Duda, 2008; Jowett, 2009) duomenis paaiškėjo, kad komandinių sporto šakų treneriai atviriau bendrauja su sportininkais konflikto metu, o sportininkai, konflikto metu jausdami glaudesnius ryšius su treneriu, nepatiria neapykantos ar ambivalentiškų jausmų. Tai lemia trenerio ir sportininko paramą vienas kitam ir gerą psichologinį klimatą komandoje. Individualių sporto šakų treneriai, ko gero, nelabai atvirai bendrauja konflikto metu, todėl jų elgesio strategija vertinama

nepalankiai. G. Trzaskoma-Bicsérdy ir kt. (2007) atlikti tyrimai atskleidė, kad individualių sporto šakų treneriai nesutarimus sprendžia ieškodami kompromiso, o toks sprendimo būdas ne visuomet padeda siekti konkrečių tikslų. Ir vis tik tiriant plaukikus buvo nustatyta, kad trenerio ir sportininko santykiai lemia pratybų ir varžybų sėkmę kompromiso paieškų strategijos pasirinkimas gerai nuteikia sportininkus (Philippe, Seiler, 2006).

I. Žemaitaitytės ir E. Normanto (2002) tyrimų duomenimis, moterys prie keliamų profesinių reikalavimų prisitaiko geriau nei vyrai, be to, jos turi mažiau prisitaikymo problemų. Taigi trenerėms moterims prisitaikymo strategija būdingesnė nei treneriams vyrams.

Pasak K. Thomas (cituojama iš Райгородский, 2007), jei vengiama konflikto — nė viena pusė nepasieks norimo rezultato. Kai pasirenkamas konkuravimas, prisitaikymas ir kompromisas, viena pusė laimi, o kita pralaimi, arba abi pralaimi — juk esant kompromisui būtina nuolaidžiauti. Galima teigti, kad pasitelkus bendradarbiavimo elgesio strategiją abi pusės patenkina savo interesus.

Gauti rezultatai atskleidžia konfliktų sprendimų ypatumus, būdingus skirtingos lyties komandinių ir individualių sporto šakų treneriams. Taigi būtini išsamesni kompleksiški tyrimai, kuriais būtų bandoma ne tik konstatuoti esamus konfliktų sprendimo ypatumus, bet ir įvertinti trenerių ketinimus įvaldyti veiksmingas konfliktų sprendimo strategijas.

IŠVADOS

Komandinių ir individualių sporto šakų treneriai patikimai skiriasi pagal bendradarbiavimo strategijos pasirinkimą: bendradarbiavimas patikimai ($p < 0,01$) būdingesnis komandinių sporto šakų treneriams. Paaiškėjo, kad komandinių ir in-

dividualių sporto šakų treneriai skiriasi pagal kompromiso paieškų strategiją, t. y. komandinių sporto šakų treneriams ši strategija patikimai ($p < 0,05$) būdingesnė, lyginant juos su individualių sporto šakų treneriais.

Konfliktų strategijų pasirinkimo palyginimas parodė, kad treneriai vyrai ir moterys statistiškai

kai patikimai skiriasi pagal bendradarbiavimo ir prisitaikymo elgesio strategijas, t. y. trenerėms moterims patikimai ($p < 0,01$) būdingesnė prisitaikymo strategija, o vyrams, sprendžiant konfliktus, patikimai ($p < 0,05$) būdingesnė bendradarbiavimo strategija.

LITERATŪRA

- Bouckenooghe, D., Vanderheyden, K., Mestdagh, S., Van Laethem, S. (2007). Cognitive motivation correlates of coping style in decisional conflict. *The Journal of Psychology*, 141 (6), 605—625.
- Burke, K. L., Crace, R. K. (2005). Coaching: An effective communication system. In S. Murphy (Ed.), *Breakthrough Sport Psychology* (pp. 191—212). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Feltz, D. L., Short, S. E., Sullivan, P. J. (2008). *Self-efficacy in Sport*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Gould, D., Chung, Y., Smith, P., White, J. (2006). Future directions in coaching life skills: Understanding high school coaches' views and needs. *Athletic Insight: The Online Journal of Sport Psychology*, 8 (3), 28—39.
- Jowett, S., Cockerill, I. (2002). Incompatibility in the coach-athlete relationship. In I. Cockerill (Ed.), *Solutions in Sport Psychology* (pp. 16—31). London: Thomson Learning.
- Jowett, S., Duda, L. (2008). The psychological interface between the coach-created motivational climate and the coach-athlete relationship in team sports. *The Sport Psychologist*, 22, 423—438.
- Jowett, S., Poczwadowski, A. (2007). Understanding the coach-athlete relationship. In S. Jowett, D. Lavallee (Eds.), *Social Psychology in Sport* (pp. 3—14). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Jowett, S. (2009). Validating coach-athlete relationship measures with the nomological network. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 13, 34—51.
- Laios, A., Tzetzis, G. (2005). Styles of managing team conflict in professional sports: The case of Greece. *Management Research News*, 28 (6), 36—54.
- Lavoi, N. M. (2007). Interpersonal communication and conflict in the coach-athlete relationship. In S. Jowett, D. Lavallee (Eds.), *Social Psychology in Sport* (pp. 25—40). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Malinauskas, R. (2006). *Sporto pedagogų ir sportininkų socialinio psichologinio rengimo ypatumai: monografija*. Vilnius: LSIC.
- Philippe, R., A., Seiler, R. (2006). Closeness, co-orientation and complementarity in coach-athlete relationship: What male swimmers say about their male coaches. *Psychology of Sport and Exercise*, 7 (2), 159—171.
- Poczwadowski, A., Barott, J. E., Henschen, K. P. (2002). The athlete and coach: Their relationship and its meaning. Results of an interpretive study. *International Journal of Sport Psychology*, 33, 116—140.
- Potrac, P., Jones, R. (2009). Power, conflict, and cooperation: Toward a micropolitics of coaching. *American Academy of Kinesiology and Physical Education. Ouest*, 61, 223—236.
- Psichologijos žodynas*. (1993). Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.
- Punyanunt-Carter, N. M., Wrench, J. S. (2008). Advisor-advisee three: Graduate students' perceptions of verbal aggression, credibility, and conflict styles in the advising relationship. *Education*, 128 (4), 579—587.
- Sherry, E., Shilbury, D., Wood, G. (2007). Wrestling with “conflict of interest” in sport management. *Corporate Governance*, 7 (3), 267—277.
- Shropshire, K. L., Davis, T. (2008). *The Business of Sports Agents*. Pennsylvania: University of Pennsylvania Press.
- Trzaskoma-Bicsérdy, G., Bognár, J., Révész, L., Gécz, G. (2007). The coach-athlete relationship in successful Hungarian individual sports. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 2 (4), 485—495.
- Žemaitaitytė, I., Normantas, E. (2002). Nuolatinis profesinis mokymasis neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje. *Profesinis rengimas: tyrimai ir realijos*, 5, 128—135.
- Макаренко, В., Г. (2007). Конфликтологическая подготовка в системе формирования профессиональных компетенций педагога по физической культуре и спорту в вузе. *Теория и практика физической культуры*, 10, 20—22.
- Райгородский, Д. Я. (2007). *Практическая психодиагностика: методики и тесты*. Самара: Издательский дом «Бахрах».

STRATEGIES FOR MANAGING COACH-ATHLETE CONFLICTS

Romualdas Malinauskas¹, Gintaras Bukauskas²

Lithuanian Academy of Physical Education¹, Kaunas, Mykolas Romeris University², Vilnius, Lithuania

ABSTRACT

The purpose of the research was to reveal what conflict management strategies coaches employ in coach-athlete conflicts. In order to achieve this objective, the following tasks were addressed: to identify the conflict management strategies (competing, adaptation, avoiding compromise, cooperation) applied by individual and team sports coaches, trainers and compare the chosen conflict management strategies from the standpoint of the coaches gender.

The survey method (K. Thomas' questionnaire), and statistical analysis (χ^2 test) were applied in the study.

K. Thomas' questionnaire helped to indicate typical ways of reaction in conflict situations. It was possible to find out whether a student was inclined to compete or co-operate in the group, tried to come to a compromise or to avoid conflicts. The questionnaire consisted of 30 statements. Every respondent had to circle-mark the most acceptable sentences, which were classified into five groups (competition, co-operation, compromise, avoidance and adaptation). Results were compared to find out the most acceptable social behaviours of respondents in complicated situations. Less than 3 points meant behaviour reaction "slightly characteristic", 4—7 points "characteristic", and 8—12 points "very characteristic".

The survey was conducted in 2008—2009 and involved 143 coaches (78 men, 65 women): 69 coaches of individual types of sports (37 men and 32 women) and 74 team sports coaches (41 men and 33 women).

By applying the K. Thomas' questionnaire it was found that the choice of conflict management strategies between the coaches of the team and individual types of sports had statistically significant differences. Cooperation was more ($p < 0.01$) typical of the team sports coaches. Application of the χ^2 test showed that there was a statistically significant difference between the team and individual sports coaches according to the compromise behaviour strategy, i.e. for the team sports coaches, this strategy was significantly ($p < 0.05$) more common as compared to individual sports coaches. The comparison of choices of conflict management strategies between men and women coaches showed that men and women coaches statistically differ according to the strategies of cooperation and behavioural adaptation, i.e. for women coaches, behavioural adaptation strategy was significantly ($p < 0.01$) more common, while for men, the strategy of cooperation behaviour in conflict management was significantly ($p < 0.05$) more common.

Keywords: conflict management strategies, team sports, individual sports.

Gauta 2010 m. sausio 7 d.
Received on January 7, 2010

Priimta 2010 m. Balandžio 1 d.
Accepted on April 1, 2010

R. Malinauskas
Lietuvos kūno kultūros akademija
(Lithuanian Academy of Physical Education)
Sporto g. 6, LT-44221 Kaunas
Lietuva (Lithuania)
Tel +370 37 209050
E-mail r.malinauskas@lkka.lt.